

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΕΛΕΓΚΩ

Η Κωνσταντινούπολις εδράσεται εις την ιστορικήν πτωσύν της. Έπειτα από την δόξαν της βασιλευούσης δεκαεξ συνεχών αιώνων, κι' αν κανένα απόρροπον πολιτικοπολεμικών γεγονότων δεν έπικραφέρει εις την πρώτην της περιωπήν, θα έχη πολύ γρήγορα την τύχην της Βενετίας. Θα μείνη ωραία και τραγική ταυτοχρόνως ανάμνησις του μακρού της παρελθόντος. Τά ανάκτορα της, τά πολυώνυμα σαράγια έχουσι πλέον μνημειακήν αξίαν.

Άλλα τι αναμνησεί! Έπειτα από πέντε φοβερούς αιώνας οι επίσκοποι, που γνωρίζουσι την ιστορίαν της πόλεως αισθάνονται ακόμη φρίκην από της θαλάσσης του Μαρμαρά, όπου τελειούνου με τείχη, που τά θεμέλια των είνε βυζαντινά, με τά έρειπωμένα στόμια υπογειών άποκρύφου, τά ανάκτορα των Σουλτανών. Η άκτη αυτή υπήρξε τό οιοπηλόν θεατρον των δραμάτων των σαραγιών. Πρώ της ύψηλης πύλης των άνακτόρων από την όποιαν ή σουλτανική κυβέρνησις είχε πάση τό όνομα της, εκατέροθεν της εισόδου εις τά τείχη, υπήρχον δύο θύοικαι θήκαι, όπου έποκοπούντο εις κοινήν θείαν τά κεφάλια των πασάδων που είχαν άπιστήσει εις τον έκάστοτε Σουλτάνον. Έκει είχε έκταθή και τό κεφάλι του Άλή, του θηριώδους πασά των Ίωαννίνων και έμεινε εις κοινήν θείαν επί έννέα ήμέρας έντός άργυρού δίσκου. Άλλα ή θαλάσσα του Μαρμαρά κατεπινε τά μυστικά των φρικαλέων δραμάτων των χαρμίων και έξηφάνισε τά θέματα της άρχής, της ζήλοτυπίας και της έρωτικής μανίας των Σουλτανών. Έκει έπίγοντο άπίστοι ή οι έπιποιοι γυναίκες του σουλτανικού χαρμίου, που δεν ήσαν πολλαίς παρά θύματα των άντιηλιών της έννοουμένης της ήμέρας. Τι έγγλήματα, τί ραδιουργία, τί μυστηρία, τί αίματηραι ιστορίαί παρεόσαν εις τά παρασινογάλανα αυτά κύματα τό τραγικόν τελουταίον μυστικόν τον με άπαθείς μάρτυρας τά έρείπια των τειχών, που πέρνουσι κατά τάς φωτεινάς νύκτας έκφράσεις άλλοκοτόν μορφών άποπετραμμένων από την φρίκην από εκείνων που είδαν.

Οι ιστορικοί Τουρκοί δεν μάς άφησαν δυστυχώς δοκομένην διά την όθωμανικήν αύλην και την ιδιαίτεράν ζώνην των σουλτανών. Άλλά ύπάρχου έντυχώς τά παλαιά βιβλία των περιγητήων και οι έκθέσεις των κατασκοπόν που έστειλλαν εις την Κωνσταντινούπολιν οι αύλοι της Βιέννης και των Βερσαλλιών. Κανει από αυτούς δεν είχε φθάσει πέραν της αιθούσης του θρόνου όπου ό Γκράν Σενιέρ όπως τον έλεγαν εις την Ευρώπην, ό Πατισιά, ό ύψηλός αυτοκράτωρ, ό Κύριος των πιστών, ό διάδοχος του Προφίτου, ή Σκιά του Θεού, έδέχετο τους πρόβους των χριστιανικών δυνάμεων. Άλλ' από τάς έπιμονούς έρευνάς των και την έπικοινωνίαν των με πρόσωπα που είχαν διαφύγει τον θάνατον, μάρτυρας μυστικών δραμάτων των άνακτόρων, άφησαν περιγραφάς και άποκαλύψεις γεγονότων και πραγμάτων που ουδέποτε θα έγινόντο ιστορικά.

Χάρις εις τά πολύμια αυτά βιβλία χύνεται πλήρης φώς επί της μυστικής ζωής της πρωτεύουσής της Άνατολής του 16ου και του 17ου αιώνος και γνωρίζομεν την ζωή του Σουλεϊμάν του 2ου σχεδόν όπως την ιστορίαν των συγχρόνωντου Εθωρακίων ήγεμόνων. Από του σουλτανών άλλως τε αυτού άρχίζει ή έπικοινωνία της Τουρκίας με τον πολιτισμόν της δύσεως. Τά σαράγι της Κωνσταντινούπολεως δεν διάφερον πλέον από τά ευρωπαϊκά ανάκτορα από άπόμους έκπαικούς και πλουσίους. Έκτός των θαυμασίων ύπερασμάτων της άνατολής, υπήρχαν έκει πορσελάνες της Κίνας, καθρέφτες της Βενετίας, ποτήρια και έπιτραπέζια σκευή της Βομίας. Ο Σουλεϊμάν ό μεγαλοπρεπής, καθώς ό Φαγιόχοκ ό 1ος, ό σύγχρόνός του, άγαπούσε την πολυτέλειαν και τά όφρατα πράγματα. Έάν υπήρχαν καλλιτέχναι εις την αυτοκρατορίαν τον θα τους έπροστάτευε. Άλλά έβρασίλευε

μιάς χώρας με θρησκείαν έχθρικήν προς τάς πλαστικάς τέχνας και που δεν ήνείχετο παρά μόνον τους ποιητάς.

Και άφού ή καλλιτεχνική του τάσις ήτο αδύνατον να ίκανοποιηθή διαφορετικά, είχε χάσει την θαυμασιωτέραν συλλογήν των όφρατιών που του επέστετε τό κοράνιον και του προσέκοιτε ή δύναμις του. Συλλογήν όφρατων γυναικίων. Είχεν εις τό χαρμί του, του όποίου τό προσοπιόν άνήρχετο εις πέντε χιλιάδας άτομα, τάς ωραιότατας γυναίκας της οικουμένης, Χάρις εις την άφθονον λείαν των πειρατών που έπαλωσαν εις τα παζάρια της Κωνσταντινούπολεως, τάς αιχμαλώτους των, τό χαρμί του Σουλεϊμάν δεν είχε μόνον γυναίκας της Ανατολής, από τάς δωρεάς των πασάδων του, αλλά και Εθωρακίας πάσης φυλής και παντός είδους κάλλους. Η περιφημος Ίταλις Ροζελάνη ή πανίσχυρος Σουλτάνα, την όποιαν ό Σουλεϊμάν δεν έδίδετοσε να νυμφευθή, παραβαίνων τά έως τότε καθιερωμένα, τα άπαγορευόμενα νόμιμον σύζυγον εις τους Σουλτάνους, έφθασεν εις τό χαρμί ως σκλάβη πωληθείσα από πειρατάς.

Εις τάς ίδιás πηγάς όφειλομεν λεπτομερείς πληροφορίας περί των γυναικίων των σουλτανικών χαρμιών που έπαίαν μεγάλον όσλον άκόμη και πολιτικών εις την ιστορίαν των σουλτανών.

Έκτός της Ροζελάνης που υπήρξε εις την αύλην του Σουλεϊμάν ένα είδος Αικατερίνης των Μεδίκων, ιδιαίτερος ενδιαφέρουσα και άλληλέγδεται με την βασιλείαν του Μουρατ του 3ου είνε ή Βενετή Μπάφρα, προσεχομένη από την ομώνυμον μεγάλην Ένετικήν οικογένειαν και που έκυβέρνησε ουσιαστικάς την Τουρκίαν ως Βαλιδή Σουλτάνα κατά την βασιλείαν του υιού της Μωάμεθ του 3ου κατά τρόπον ένθυμίζοντα τις φοβεράς βασιλομήτορας του Βυζαντίου, και ή Έλληνικής καταγωγής, όπως προβλέπει άλλως, τε και τό σφαιόν της όνομα, Σουλτάνα Έλέγκω, ή μοναδική γυναίκα που άγάπησε ό Μωάμεθ ό 3ος...

Η ιστορία της Έλέγκω, κατά την εποχήν έκείνην της τρομοκρατίας της Μπάφρας, έποχην διαρκών έγγλημάτων, των όποίων τό θύματα έξηφάνίζοντο εις τά νερά του Μαρμαρά, είνε μία σελίς συγκινητική, ωραιότητα και έξαισιάζ έκδηλώσεως μητρικού φιλτρού.

Όταν ό Μωάμεθ ό 3ος άνήλθεν εις τίν θρόνον ή πρώτη του πράξις ήτο τό να διατάξη να θανατωθούν βδοι οι άδελφοί του. Ητο ή βδοβροσ συνήθεια όλων των νέων Σουλτανών προς άπαλλαγην από τους έχοντας δικαιώματα επί του θρόνου άδελφών των, που έξη κολούθησε άκόμη και επί των ήμερών μας χάρις εις τον άμιστογάη Άβζούλ Χαμίτ.

Αίσιος δεκαεννέα αυτοκρατορικοί πρίγκιπες έστραγγαλίσθησαν και δέκα έγκυοι όδύλλοιαι έξορμήθησαν ζωνταί εις την θαλάσσαν του Μαρμαρά. Έπειτα από τάς έντελέσεις αυτές ό Μωάμεθ ήρχισε ζωήν ήσυχον και ήδουκαθή. Η μητέρα του ή Μπάφρα ή λησιμονήμενη έως τότε εις μίαν γωνίαν του χαρμίου έθράμβημεν. Με τον τίτλον της Βαλιδή σουλτάνας και έκμεταλλουμένη τον άσθενή χαρακτήρα του υιού της έκυβέρνα πραγματικάς.

Ο Μωάμεθ μεγαλοκόξος και άπορτηγών τάς έννοχλήσεις των βασιλικών φροντίδων, τύπος ένθυμίζων τον Κάρολον τον 9ον της Γαλλίας, άφησε την μητέρα του να ένεργή όπως ήθελε. Η Ισχή της Μπάφρας έφθασε τότε εις τό κατακόρυφον. Είχε προσεταίριση τους Γενιόταρους και τους Ισχυροτέτους πασάδες. Αυτή διητύθηκε από τό σαράγι τον λαβόντα χώραν τότε πόλεμον της Τουρκίας κατά της Ογγαρίας και παρά την έπαικοουθήσαν ήταν κατάθρονος να μη χάζη την δύναμιν της. Έσακούσε άλλόκοτον γοητείαν επί του λαού. Τό θάρρος της ήτο τόσοσν ώστε εις τάς έορτάς που όφρανώθησαν μετά την ήταν διά να λησιμονήση ό λαός τά δαινά του

Η Σουλτάνα Έλέγκω (Εκ παλαιάς ζωογραφίας)

πολέμου, ετόλμησε να εμφανισθή εις μίαν τελετήν εφικτος, χωρίς γιορτάκι—γεγονός άνευ προηγουμένου—και να αύξηση διά του παρακινδυνευμένου αυτού κινήματος την δημοτικότητά της. 'Ηνο ώραία άκόμη, με λιγυρόν παρασημα, με λευκόν πρόσωπον και ώραία μαύρα μάτια. Οι άπλοϊκοί Μουσουλμάνοι που δέν είχαν έως τότε ιδή το πρόσωπον Σουλτάνου, μόλις την είδαν έφεσαν εις τά γόνατα και την προσκυνούσαν.

'Η Μπάφρα διά να εινε ήσυχος ότι ο υιός της σουλτάνος δέν θά ύψισατο την έπικροη μιτά; γυναίκες έκ της όποιος να εκινδύνευεν ή ιδική της θέσι; έφρόντισε να του δώση τέσσαρας γυναίκας την μίαν ώραϊοτέραν της άλλης. 'Η πρώτη ήτο μία έξαισιουλό κάλλους Κιρκασία από την όποιον ο σουλτάνος απέκτησε τον πρώτον του υιόν ο όποιος ήτο και ο διάδοχος του θρόνου.

'Αλλά ή καρδιά του εγοητευθή από μίαν άλλην, από την έλληνίδα οδαλίσκην 'Ελέγκω. 'Η ώραϊότης της 'Ελέγκως, ή έξαιρετική της εγγένεια, το πνεύμη της, οι λεπτοί της τρόποι και ή καλωσύνη της τον άπομάκρυναν από τας άλλας. 'Ο Μωάμεθ την άγαπήσε με πάθος και είχαν από αυτήν ένα παιδί. Αυή ήτο ή εύνουσιμένη του, ή αγαπημένη και ή έκλεκτή σουλτάννα.

'Αλλά ή 'Ελέγκω ήχησε ν' άνησυχή διά την τύχην του παιδιού της, το όποιον έλιπαινε. 'Εγγώριζε ότι καμμία δύναμις δέν μπορούσε να σώση την ζωή των υιόν παντός Σουλτάνου διαν ο μεγαλειότερος αδελφός; τον θ' άνήγαγε εις τον θρόνον. Μήπως ο ίδιος ο Μωάμεθ δέν είχε θανατώσει τους αδελφούς του; Και το παιδί της 'Ελέγκως δέν ήτο ο κατά νόμον διάδοχος. Δέν ένεγάλωνε παρά διά ν' άποθανη νέος. 'Η λύπη και ή άγωνία της 'Ελέγκως ήτο τόση ώστε άρρώσθησε, πρήγμα που την έκανε περισσότερο γοητευτικήν εις τά μάτια του σουλτάνου. 'Επωφελήθη λοιπόν των αισθημάτων του Μωάμεθ και του ειπε ότι εκείνο που την ένοχλούσε ήτο ή άτιμόσφαιρα του σαργίου και ότι μόνον ένα ταξίδι θά την έσωζε.

'Η Μπάφρα ή όποια έδρασε με άνησυχίαν την αυξανουσαν έπικροήν της 'Ελέγκως επί του σουλτάνου και ζητούσε εύκαιρίαν διά να την άπομακρύνη συνεβούλευσε να γίνη αυτό το ταξίδι. 'Ο Μωάμεθ συγκατετέθη με λύπην και άπερασίωσή να φύγη ή 'Ελέγκω διά την Αίγυπτον. Τότε εκείνη του έξήτησε ως χάριν να της έπιτρέψη να πάρη μαζί της και το παιδί της. 'Ο σουλτάνος έδωσε την άδειαν διά να την εναγιστήση. Το πλοίον που την έφερε με πολλάς δούλας και ενούχους; προσέγγισε μετ' άλλης ημετέρας εις την Θεσσαλονίκην, διότι ή 'Ελέγκω ειπεν ότι το παιδί της άρρώσθησε και είχαν ανάγκην ιατρού 'Αλλά κατά την άγκυροβόλησιν του πλοίου έγνωσθη ότι ο μικρός; περίγρηψ απέθανε. 'Απεβίβασαν τον νεχρόν και ή κηδεία του έγινε μεγαλοεπική. 'Ενας ενούχος τότε έστάλη εις την Κωνσταντινούπολιν διά ν' άναγγαλή εις τον σουλτάνον την θλίβραν είδησιν.

'Αλλά ταυτοχρόνως; ή 'Ελέγκω έξηφανίσθη από την Θεσσαλονίκην. 'Εδραπέτυσε. 'Αργότερα ένώσθη ότι ο κηδευθείς και ένταφισθείς δέν ήτο ο υιός της; 'Ελέγκως, άλλα ένας μικρός; Έβραϊός που είχε κερδίσει το πτώμα του από την Κωνσταντινούπολιν ο μεινυμένος εις το σχέδιον της 'Ελέγκως; άρχικευνούχος.

'Η σουλτάννα 'Ελέγκω κατέφυγεν εις το τέχνασμα αυτό του ταξιδίου και του ψευδούς θανάτου του παιδιού της διά να έξασφαλίση την ζωή του και το κατόρθωσε χάρις εις την βοήθειαν των 'Ελλήνων της Θεσσαλονίκης, που εύγνωμούσαν την όμωθήσασιν τον σουλτάνο δι' όσα είχε κάμει έως τότε υπέρ των Χριστιανών.

Δ. Α. Κόκκινος

Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΣΠΗΤΙΟΥ

"Αν θέλετε να κρύψετε ν' άσημικά σας για κάμποσο καιρό, πακετάρετε τα μέσα σε στεγνό άλευρι. Θά παραμείνουν στυλνά δσον καιρό και άν τά έχετε κλειμένα.

Γιά να μη σα; μουλιάση ή ξεραθή το τυρί, διπλώνετε το πάντοτε μ' ένα καθαρό πανι μουσκαμμένο στο ύψδι.

Γιά να έμποδιστε την φλόγωσιν και το μελάνιασμα του δέρματος κατόπιν πτώσεως ή χτυπήματος, βρέξτε ένα—μικρό κομμάτι κόλλας του κολληαρσματος σε κρό νερό και άλείψατε με αυτό το χτυπημένο μέρος.

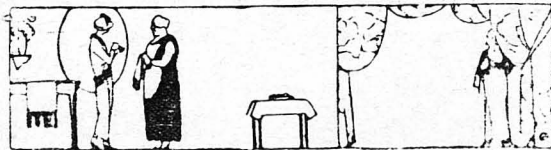
Τά άνθη που άρχίζουν να μαραινούνται άναλαμβάνουν θαυμασιαν δροσερότητα άν βυθίσετε να κοσμήναι τον για λίγη ώρα μέσα σε ζεστό νερό, προτού να τοποθετήσετε ανά βάζα.

Ποίν φάγετε ένα πορτοκάλι, άφισσάτε το έκ ήμισιαν ώρα μέσα σε ζεστό νερό. Θά ξεφλουδισθή εύκόλιωτα και θά άποκτήση άρωματικότην γλυκύτητα και δροσερότητα, σαν να τό έκώπατε την ίδια στιγμή από τη πορτοκαλιά.

Γιά να βγάλετε εύκολα της έτικέτες από της μπουτίλιες βρέχτε τας πρώτα με κρό νερό και κατόπιν πέρσνε τας επί μερικά δευτερόλεπτα ένανυ από τη φλόγα. 'Η έτικέτες θά βγούν έτσι με την μεγαλειότεραν εύκόλιαν.

"Αν τά νύχια σας είναι εύθραυστα, άλείβετέ τα καθημερινώς με καθαρήν λευκήν βαζελίνην.

"Η οικολοδοποινα

ΑΥΤΟ ΛΟΓΑΚΙΑ ΜΕ ΠΟΛΛΗΝ ΕΝΝΟΙΑΝ

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

Πρό του Γάμου.

"Ας μιλήσουμε λιγάκι, αγαπημένη μου! 'Η μόνη μου ευτυχία είναι να σ' άκούω και να μεθώ με τά λόγια σου...

Νά ζήσω χωρίς εσένα ούτε δύναμαι, ούτε τό θέλω, φιλιτή μου! 'Εσένα ή τον θανατον!

Την άγάπη σου εγώ είμαι έτοιμος και με τη ζωή μου να πληρώσω. Διάταξε μόνον και είμαι πρόθυμος ν' άναγκάσω όλο τον κοσμο να γονιστή μπροστά σου! 'Όταν θά γίνης σύζυγός μου, ποτέ, μα ποτέ δέν θ' άκούσης από τό στόμα μου πικρά και δυσάρεστα λόγια...

Εσένα μόνον θ' αγαπώ αιώνίως! Σί είσαι για μένα τό πάν! Ποτέ τό βλέμμα μου δέν θ' άνελαση άλλην γυναίκα! Το σύμβολό μου είναι: —'Απίστις μέχρι τάφου!

'Όποια ήδονή να χορευή κανείς μαζί σου, και να μεθώ με τά άγγελικά βλέμματά σου!...

Μαζί σου, άγγελέ μου, είμαι έτοιμος; και να πεινώσω άκόμη! Μαζί σου θά ήμιον ευτυχισμένος και στην έρημο!...

Γείνε γυναίκα μου και θά σπαρώσω ρόδα να βαδίξης και θά κατεβάσω πρής χάρην σου την Παράδεισο!...

Θά είμαι δούλος σου! Θά είναι διαταγή για μένα και ή παραμικρός επιθύμησις σου. Μόνη μου χαρά θά είναι να σε άκούω!...

Μετά τον Γάμο

Είναι τρομερόν! 'Εννοείς να θνακωνάσαι σε δια... Θεέ μου! Δέν έννοείς να κλεισής το στόμα σου ούτε μια στιγμή!

Πόσον ευτυχείς είναι οι άγαθοι! 'Ο έγγαμος βίος δέν αξίζει ούτε ένα βελόνι!

Πάλι γκρινιάεις; 'Εγώ σου ειπι εκατό χιλιάδες φορές ότι επισκέπτομαι την Α... άπλως ως συμπαιριώτατα. Είμαι μόνη ή δυστυχής χωρίς προστάσιαν. 'Ιδού τό πάν! Γιατί ζηλεύεις και τρώγεται;

'Εννοείς καλά και σώνει να πάμε στο χορό, αφού ξέρεις, ότι ο χορός μου φέρνει δύστυχον... 'Όχι! δέν θά πάμε πουθενά! Είσαι τρομερά άπαιτητική!... Θά με θανατώσης!...

Πάλι θεωρείς στο θέατρο! Μα δέν πέρασε μήνας που κάναμε τά ίδια έξοδα... 'Α όλα κι' όλα... Μήπως νόμισες πως είμαι Ζαχάρωφ;

Θά ήταν προτιμώτερο άν άντι να γίνης το καιρό σου διαβάζοντας μυθιστορήματα, εδάβιζες ένα οδηγό μαγειρικής. Πετώ τόσα χρήματα για τό φαγι και ποτέ δέν ευχαριστήθηκα!...

Είσαι θηρίο, τίγρις, έρρινός! Μ' άνίγκασες να σε μπατοίσω. 'Αλλά τί φταίω εγώ; Μ' έχεις γρολλάνει παιά με τας ίδιοτροπίες σου. Καλύτερα να πέθαινες να γλυτώνα...

«Μετά βαθυτάτης λύπης άναγγέλομεν εις τους φίλους και γνωρίζους τον θάνατον της συζύγου μου Ν. Ν. Παραναλομεν τους εταρεστουμένους έκ των φίλων κτλ. κτλ.

Είδοποιήσεις: — Νεαρός χήρος, κάτοχος καλής περιουσίας επιθυμεί να νυμφευθή. Γράψατε άνευ άναβολής...

'Ο Παράξενος.